

Factsheet gesprekken inzake 'Zichtbaar beter' Belastingdienst najaar 2018

In het najaar van 2018 hebben gesprekken plaatsgevonden met de bewindslieden en de betrokken leden van de Bestuursraad over de mogelijkheden om de oplossingen voor aanhoudende problemen bij de Belastingdienst te versnellen. In deze factsheet wordt aanleiding en inhoud van deze gesprekken kort weergegeven.

Aanleiding en doel

- Op 26 april 2018 heeft de staatssecretaris van Financiën de Kamer geïnformeerd over zijn visie op de vernieuwingsopgave van de Belastingdienst. Deze Kamerbrief, 'Beheerst vernieuwen' beschreef de uitdagingen waar de BD voor stond op het gebied van ICT, personeel en sturing en schetste een stapsgewijze aanpak om de noodzakelijke vernieuwingen te realiseren.
- In Q3/Q4 2018 wordt geconstateerd dat deze verbeteringen nog te langzaam gaan terwijl er steeds nieuwe incidenten bij komen. Niet alleen de problemen rondom de kinderopvangtoeslag beginnen in die periode duidelijker onder de aandacht te komen, maar ook de vertragingen in het bezwaar, de beperkte managementinformatie en de ICT-legacy zijn aanleiding voor een serie gesprekken tussen de ambtelijke en politieke top.
- Concrete aanleiding was een memo van u (min) op 26 augustus waarin u verzoekt om een breder en specifiek plan t.a.v. de deliverables uit 'beheerst vernieuwen'.
- De gesprekken vonden plaats in oktober/november 2018 en waren gericht op het verkennen van radicale opties voor het realiseren van de noodzakelijke verbeteringen bij de Belastingdienst. De gesprekken hadden veelal het karakter van een brainstorm.

Kern

- In de periode oktober/november 2018 zijn een serie brainstormsessies (12/10 en 1/11) en één-op-één gesprekken met min, stas, SG, pSG, HDFEZ, DGBD, pDGBD, DGFZ en HD C&F gevoerd. Uit deze gesprekken is een gedeeld beeld naar voren gekomen: de richting van beheerst vernieuwen werd breed gedeeld, evenals de noodzaak om te versnellen. Voor BelTel, managementinformatie en behandeling bezwaren zijn verbetervoorstellen uitgewerkt.
- Daarnaast kwamen uit deze gesprekken een groot aantal mogelijke maatregelen waarover nog geen consensus bestond. Deze suggesties liepen sterk uiteen: van het opstarten van een grootschalig cultuurprogramma tot vergaande fiscale vereenvoudiging, het aanwijzen van alternatieve uitvoerders voor specifieke regelingen, of het omvormen van de BD naar een zelfstandig bestuursorgaan en het verzelfstandigen van de Douane, FIOD en Toeslagen.
- Bij een bespreking op 1 november 2018 heeft u verzocht om deze overige maatregelen uit te werken in concrete voorstellen met een weging van wenselijkheid en haalbaarheid. Dit heeft geleid tot 'Zichtbaar beter', een pakket aan voorstellen met maatregelen voor de korte, middellange en lange termijn. Op de korte termijn is ingezet op: het verbeteren van de BelTel, MI en afhandeling bezwaren, een leiderschaps- en cultuurprogramma, het onderzoek alternatieve uitvoerders, fiscale vereenvoudiging, het uitbreiden van de sturingsinstrumenten van de opdrachtgever, en communicatie met buitenwereld (politiek en maatschappij). Voor de langere termijn zijn meer onorthodoxe opties uitgewerkt, waaronder vergaande verzelfstandiging van de dienstonderdelen Toeslagen, Douane en FIOD.
- Meerdere voorstellen uit de agenda Zichtbaar beter zijn ondertussen overgenomen, waaronder de pijler cultuur in Beheerst vernieuwen, de ontvlechting, het onderzoek alternatieve uitvoerders en het voorbereiden van voorstellen voor fiscale vereenvoudiging in een volgend kabinet (rapport 'Bouwstenen voor een beter belastingstelsel' en IBO Toeslagen). Het voorstel om een externe klankbordgroep/Raad van Wijzen in te zetten is uiteindelijk in een iets andere vorm overgenomen met de oprichting van een inspectie voor de Belastingdienst, Toeslagen en de Douane.
- Nav de gesprekken start u tussen februari en juli 2019 met driewekelijkse gesprekken met Stas, SG en DGBD over BelTel, Bezwaren, MI en ICT.
- Nav het debat van 4 juli over CAF geven u en de Stas na de zomer aan dat er werk moet worden gemaakt van het onderzoek naar de splitsing. Deze opdracht wordt begin november aan ABC TC gegeven.